

MELLÉKLET

(Olvasói levelek: A 20. század második felének magánügyei)

1951

I. L.

Olvasónk leveléből idézzük: *„A lány, akivel fél éve ismerkedtem meg, állítása szerint szeret, de a valóság nem ezt mutatja. Sokat kell tanulnom, s előfordul, hogy hetenként csak egyszer vagy kétszer találkozunk. Ilyenkor ő szemrehányásokkal illet. Ha hivatkozom a tanulásra, gúnyolódik, és azt mondja, ha tudós akarok lenni, menjek az egyetemre. Próbáltam már rávenni, hogy tanuljon és dolgozzon a DISZ-ben, de eddig minden kérésem hasztalan volt. Nagyon szeretem a kislányt, de nem tudom, milyen feleség lesz belőle, megváltozhat-e?”* – Mi úgy találjuk, hogy igen. Türelmesen kell megmagyarázni neki, hogy ha igazi élettárs akar lenni, neki is tanulnia kell. Ha ezt sikerül elérnie, bizonyosan megértőbb lesz. Üdvözöljük.

Fáj a szívem

Azt írod kedves olvasónk, hogy a fiú, aki udvarol neked, néha türelmetlen és rosszkedvű, sőt, goromba is olykor. Pedig tudod, hogy szeret, mert különben mindent megtesz érted. Most azért vagy boldogtalan, mert nem közölt veled valamit, ami téged nagyon érdekelt volna. Kedves Asszonytárs! Valószínűleg olyan, munkájával kapcsolatos, bizalmas természetű dolog után érdeklődtél, amit semmi körülmények között nem közölgetett veled vőlegényed. Semmi okod, hogy emiatt elkeseredj. Ami pedig a fiú hangulatait illeti, azt tanácsoljuk, hogy olyankor, mikor kedvetlen és türelmetlen, te légy kedves és fokozottan figyelmes. Ha ezt teszed következetesen, ő is rájön majd arra, hogy helytelenül viselkedik, és próbál változtatni magatartásán. Írjál máskor is, szeretettel üdvözlünk.

1961

„Szabad-e

tizenhét éves lánynak délután háromtól hétig táncdélutánra járni a Városi Művelődési Házba vagy négytől nyolcig az iskolai KISZ klubdélutánra?” – kérdi „Fehér szegfű”. Szerintünk szabad. Édesapja valóban túlságosan szigorú. Tisztelettudóan és okosan próbálják édesanyjával együtt ráébreszteni, hogy leánya már nem kisgyermek.

Mindig vár jeligére

Igazán nem értjük, miért olyan sürgős akár önnek, akár a szüleinek a házasságkötés, hiszen mindössze 21 éves, dolgozik és rendszeren keres. Az, hogy a fiú minden forintot megtakarított és karácsonyra konyhabútorral ajándékozta meg, nem a szakítás, hanem a kötés, otthonalapítás szándékát mutatja. Azt is csak helyeselhetjük, hogy először el akarja végezni a nemrég megkezdett bentlakásos tanfolyamot, s csak rendezett körülmények között akar családot alapítani. Ne sürgessék ilyen türelmetlenül, mert esetleg valóban elmegy a kedve a házasságkötéstől.

1971

„Budapesti esztergályos” jeligére

Nős vagyok, szép a családi életünk, szeretem a feleségemet. Egy öt éves, aranyos kislányunk is van. A munkahelyemen együtt dolgozom egy kedves fiatalasszonnyal. Ők is jól élnek, szeretik egymást a férjével, nekik is van egy szép gyermekük. Megkedveltük egymást, itt a munkahelyen mindenki tud a kapcsolatunkról. Nem is titkolózzunk, úgy véljük, hogy két ember magánügyéhez senkinek sincs semmi köze. A kollégák egy része teljes mértékben helyesli a mi szabad, képmutatás nélküli viselkedésünket. De más vélemények is akadnak. Több munkatársam, szintén családos ember, ugyancsak elismeri annak létjogosultságát, hogy magánéletünket ízlésünknek megfelelően alakítsuk, ők is ezt teszik, de szerintük diszkréten, azaz titokban kellene folytatnunk, éppen mivel magánügy és nem tartozik másra. Azt mondják: ami nyilvános, megszűnik magánügynek lenni. Egy másik nézet szerint tehetünk, amit akarunk, de ha itt, a munkahelyen mindenki szemeláttára nyilvánosan csókolózunk, mindketten megalázzuk a házastársunkat. Érdekelne a véleményük: melyik álláspont a helyes?

„Magda” jeligére

Tizenkilenc éves vagyok, háromnegyed év óta járok együtt egy nálam két évvel idősebb fiúval. Őszintén szeretjük egymást, de kapcsolatunkat a szülők mindkét részről ellenzik. Az én szüleim tsz-tagok, akik gyerekkoruktól másoknál keresték a keserves kenyerüket; többek között a fiú szüleinél is. A tsz ma már szépen megerősödött. Mindenünk van: új, modern, kétszobás, fürdőszobás házunk is, de udvarlóm szüleinek még mindig sokkal jobban megy, mint nekünk, és a jövőendő anyósom most is koldusnak néz minket... Apám és anyám hallani sem akarnak a „kulák pereputtyról”, semmi jót nem várnak tőle, és mindenáron egy huszonnégy éves építésztechnikussal akarnak összehozni, aki már két éve szeretne udvarolni. A járási tanácsnál jó állása van, az édesapja pedig az enyémmel együtt volt a fronton. Én nem kérdelem önöktől, melyik fiút válasszam, mert már döntöttem. De nagyon szeretem a szüleimet is, és nem akarok nekik bánatot okozni.

„Téli reménység” jeligére

Tizenhét éves vagyok. Egy éve ismerek egy nálam huszonhárom évvel idősebb, háromgyerekes apát. Ő az igazgató a vállalatnál, neki köszönhetem az állásomat. Még mindig elég jóképű férfi és nagy gavallér. Állami kocsihoz is joga van, de van egy szép kis magán kocsija is. Halálosan beleszerettem, ő meg elhalmoz minden széppel és jóval. Kapcsolatunk, hogy úgy mondjam, a legintimebb... Már terhességmegszakításom is volt, ezt is csak a feleségének köszönhetem. Ha nem állna utunkba, már rég megesküdtünk volna! Én még egy ilyen nőt nem láttam. Biztosan mindent tud, de nem csap patáliát, nem rúgja ki a férjét, pedig az volna a legjobb, ha beadná a válópert. A férje érezteti vele, hogy semmi szüksége rá, nem is csodálom. Nála majdnem tíz évvel idősebb, elnyűtt, a férjének csak én kellek, igaz, igyekszem mindig csinos és jól ápolt lenni és minden igényének megfelelni. Most megint terhes vagyok, s ha az a buta nő nem válik, megmutatom, hogy gyermektartást fog fizetni. Az talán jobb lesz neki?

„Nem tudom, mit tegyek” jeligére

Tíz éve nősültem meg, de hamarosan mindketten más élettárssal költöztünk össze. A feleségem a megyeszékhelyre követte azt, akit már elöttem, sőt, mellettem is szeretett. Az elmúlt nyolc év alatt az én kapcsolatomban két gyermek született, sajnos őket az anyjukkal együtt már két éve elhagytam. A feleségemnél három kisfiú született, a legkisebb három hónapos. Az apa nem vállalta, elment tőlük. A feleségem erre tanácskozásra hívott, nehogy más gyereke után fizessenek tartásdíjat, hisz még mindig törvényes házasok vagyunk. Megtettem a szükséges jogi lépéseket, és hamarosan tárgyalás lesz. De közben újra felfedeztük egymást a feleségemmel, olyan a szerelmünk, mint még soha. Ismét velem akarja elkezdni az életet. Figyelmeztettem, hogy most határozottan és felelősségteljesen kell döntenünk. Az ő gyerekeit is szeretem, mint minden más gyereket, az enyémet is, és nem akarom őket eldobni. A feleségem boldogan vállalná a lányomat, de a volt élettársammal nem tudok megegyezni. Állandóan kérem, jöjjön vissza, de nem. Már talált magának mást. Vele sokkal tovább éltem együtt, mint a feleségemmel. Most mit csinálhatok?

1991

„Kész tönkremenés” jeligére

Tizenkilenc éves vagyok. Nemrég a trolin megismertem egy jópofa nőt. Mindjárt nagyon bizalmasan mesélgetett az életéről. Azt állította, ha megtetszik neki egy férfi, meg is szerzi magának. Gondoltam, legyen igazad, és meghívtam moziba, utána ő hívott meg a lakására. Nála aludtam. Amikor reggel kócosan és kikészítés nélkül láttam, már nem is tetszett olyan nagyon, az is kiderült, hogy tizenöt évvel idősebb nálam. Észrevette, hogy finoman le akarok lépni, erre bejelentette, hogy ha gyereke lesz, összeházasodunk. Végre gyereket akar, neki is joga van az anyasághoz, mint minden nőnek. De én csak egy kis szórakozást akartam, kíváncsi voltam, mit nyújthat egy ilyen felszabadult, tapasztalt nő. Semmi kedvem, hogy tovább folytassam a kapcsolatot, csak hát szörnyen erőszakos. Amíg aludtam, minden adatomat kitudta a papírjaimból. Azóta is telefonálgat utánam, leveleket írogat, hogy szeret, és botránnyal fenyeget, ha szakítani próbálok. A bátyámnak elmondtam. Szerinte valakitől máris terhes, és kell egy pali az apaságra. De hát hogy lehet ezt kivédeni?

„Boldogtalanság” jeligére

Tizenhat éves koromban el akartam kerülni otthonról, mert mindenki engem nevelt, és tiltottak az udvarlómtól. Félbehagytam a kereskedelmi iskolát, megszöktünk, és végül nagy nehezen megesküdtünk. Csak későn jöttem rá: nem ez az igazi szerelem. Most tizenkilenc éves vagyok, a kislányunk két éves elmúlt. Nem tudok megalkudni egy életre szóló boldogtalansággal. Már egy éve állhatatosan udvarol valaki. Biztos vagyok benne, hogy vele igazán boldog lehetnék, s ő ígéri is, hogy jó apja lesz a kislányomnak. Akár mindjárt elválnék, de nekem adja-e a bíróság a gyereket? Nélküle megint csak boldogtalan volnék.

„Kilógok a sorból” jeligére

Tizennyolc éves dolgozó lány vagyok. Szeretem a társaságot, egy kialakult baráti körrel szórakozom együtt. Egyetlen bajom, hogy a fiúk hamar otthagynak. Többen ezt a prűdségem, maradiságom rovására írják, szerintük ma már a nálam fiatalabbak sem kéretik annyira magukat, nem divat már a cirkusz, amit én állítólag csinálok. Nem vagyok könnyen felmelegedő típus, és az, hogy a fiúk mindjárt „rátérnek a tárgyra”, visszariaszt. Nem akarnak megismerni, csakis „azt” óhajtják.

Gyuszt három hónapja ismerem. Egy névnapi bulin fedeztük fel egymást. Táncoltunk, beszélgettünk, kellemes volt. Hazafelé a sötét utcán ölelgetni kezdett, és kérlelt: menjünk fel

hozzá. Mondtam, hagyjon békén, hiszen alig ismerjük egymást. Azt felelte, az ismerkedéshez ez is hozzátartozik – nem erőszakoskodott. A kapunál kedvesen elbúcsúzott, és nem kért randit. Sokat sírtam utána. Hetek múltán véletlenül találkoztunk az utcán, szinte felragyogott, amikor meglátott. Beültünk egy presszóba. Szorongatta a kezem, és a tekintetével „bűvölt”. „Döntöttél?” – kérdezte. Visszakérdeztem: „Ultimátum?” Azt felelte, mit képzelek, erőszakkal nem is kellenék. Ezután másról beszélt, majd elváltunk, és megint nem kért randit. Mindig ugyanaz, hát most mit csináljak? A barátnőim lehülyéznek, és született vénlánynak neveznek. A szüleimet nem kérdezhetem, ismerem a véleményüket. Félek, hogy tizennyolc évesen csakugyan ódivatú vagyok, kilógok a sorból és végül magamra maradok.

Kérdések, feladatok

1. Olvassátok el a megadott levelet, és foglaljátok össze röviden annak tartalmát!
2. Értelmezzétek az elolvasott levelet!
 - Ki lehet a levélíró?
 - Miért írhatta a levelet?
 - Fogalmazzatok meg röviden kérdése, problémája lényegét!
 - Mitől fél, és mit szeretne elérni a levélíró?
 - Milyen szereplők vannak még a levélíró történetében?
3. Milyen vélemények vetődtek fel a csoportban a levéllel kapcsolatban?
4. Fogalmazzatok válaszlevelet a levélírónak!
5. Írjatok kitalált olvasói levelet az eredeti levél többi szereplője nevében!
6. Milyen társadalmi normák és erkölcsi szabályok uralkodhattak az olvasói levél keletkezésének időszakában a levélben felvetett kérdéssel, problémával kapcsolatban?
 - Szülő–gyerek kapcsolat.
 - Szerelmi kapcsolat.
 - Házassági kapcsolatok.
 - Tizenévesek jellemző problémái.